

Spis pytań

NR	ZAGADNIENIE	STRONA
42	Co utrudnia porozumienie między przedstawicielami różnych grup społecznych? — Wesele	10
43	Rola chłopów i inteligencji w sprawie niepodległościowej. — Wesele	12
44	Sen o Polsce czy sąd nad Polską? — Wesele	14
45	Symboliczne znaczenie widm i zjaw. — Wesele	16
46	Motyw tańca. — Wesele	18
47	Obyczaj i tradycja w życiu społeczeństwa. — Chłopi	21
48	Jakie znaczenie ma tytuł dla odczytania sensu utworu? — Przedwiośnie	24
49	Wojna i rewolucja jako źródła doświadczeń człowieka. — Przedwiośnie	26
50	Różne wizje odbudowy Polski po odzyskaniu niepodległości. — Przedwiośnie	28
51	Młodość jako czas kształtowania własnej tożsamości. — Przedwiośnie	30
52	Rola autorytetu w życiu człowieka. — Przedwiośnie	32
53	Utopijny i realny obraz rzeczywistości. — Przedwiośnie	34
54	Groteskowy obraz świata. — Ferdynand	37
55	Człowiek wobec presji otoczenia. — Ferdynand	39

Wesele · Stanisław Wyspiański · Młoda Polska

POWTÓRKI

- ☐ 1. dzień
☐ 3. dzień
☐ 7. dzień
☐ przed maturą

PYTANIE

42

Co utrudnia porozumienie między przedstawicielami różnych grup społecznych?

Co utrudnia porozumienie między przedstawicielami różnych grup społecznych? Omów zagadnienie na podstawie Weseła Stanisława Wyspiańskiego. W swojej odpowiedzi uwzględnij również wybrany kontekst.

TEZA: POWIEDZ JĄ W PIERWSZEJ MINUCIE

W „Weselu” porozumienie inteligencji z chłopami utrudniają wzajemne stereotypy, różnica języka i doświadczeń oraz pamięć dawnych krzywd. Inteligencja zachwyca się wsią jak dekoracją, chłopci czują się traktowani z góry, a obie strony mówią o Polsce, ale się nie słyszą.

MAPA WYPOWIEDZI

ŁĄCZNIE OK. 3:36 MIN

- **Wstęp**
0:00–0:43
Wesele inteligenta z chłopką wydaje się symbolem jedności narodu. Wyspiański pokazuje, że to jedność tylko na pokaz.
- **Argument 1**
0:43–1:33
Akt I: Dziennikarz zbywa Czepca, który pyta o politykę i Chiny, i mówi, że chce tylko, by „polska wieś” była spokojna. Pan Młody zachwyca się wsią jak obrazkiem, Gospodarz mówi, że „chłop potęgą jest”, ale nikt nie traktuje chłopca jak partnera.
- **Argument 2**
1:33–2:25
Pamięć krzywd: w akcie II do Dziada przychodzi Upiór, Jakub Szela, przywódca rabacji galicyjskiej z 1846 r., z plamami krwi. Między dworem a wsią stoi krew i nieufność. Czepec odpowiada Dziennikarzowi, że chłopci rwą się do bitki, a panowie mogliby wiele, „ino oni nie chcom chcieć”.
- **Kontekst**
2:25–3:01
Rabacja galicyjska 1846 r.: chłopci, podburzeni przez Austriaków, mordowali szlachtę przygotowując powstanie. Pamięć tej zbrodni dzieliła obie grupy przez dziesięciolecia.
- **Zakończenie**
3:01–3:36
Porozumienie utrudnia nie tylko klasa, ale brak prawdziwej wspólnej sprawy i rozmowy na równi.

SŁOWA-KLUCZE DO NOTATKI

- chłopomania Czepec i Dziennikarz
 „Cóż tam, panie, w polityce?” idealizacja wsi
 rabacja 1846 Upiór Szela brak wspólnego celu

UWAGA, PUŁAPKA

Pan Młody to poeta z miasta (pierwowzór: Lucjan Rydel), a Panna Młoda to chłopka. Nie odwracaj ról. Upiór to Szela, a nie Hetman.

KONTEKSTY DO WYBORU (WYBIERZ JEDEN)

HISTORYCZNY **Rabacja galicyjska (1846)**

Chłopskie powstanie pod wodzą Szeli przeciw szlachcie, wykorzystane przez Austrię. Trauma na dziesięciolecia.

LITERACKI **„Chłopi” – Władysław S. Reymont**

Wieś od środka: własny język, obyczaj i hierarchia, nieznane inteligencji, która ogląda chłopów z zewnątrz.

LITERACKI **„Przedwiośnie” – Stefan Żeromski**

Nawtóż: dwór bawi się, a obok parobcy żyją w biedzie. Dwa światy bez porozumienia.

PYTANIA KOMISJI: PRZECWICZ ODPOWIEDŹ NA GŁOS

1. **Kto bardziej utrudnia porozumienie: inteligencja czy chłopci?**
Wyspiański obciąża głównie inteligencję: to ona ma prowadzić, a tylko się bawi i idealizuje.
2. **Czy wesele Pana Młodego jest dowodem na zbliżenie obu grup?**
Częściowo: to szczery gest, ale oparty na zachwycie, nie na zrozumieniu.
3. **Co dziś utrudnia porozumienie między różnymi grupami?**
Refleksja własna: bańki informacyjne, stereotypy, brak rozmowy twarzą w twarz.

PYTANIE 42 · WYPOWIEDŹ WZORCOWA

Co utrudnia porozumienie między przedstawicielami różnych grup społecznych?

378 słów
ok. 3:36 min
mówienia

Przeczytaj na głos z zegarkiem, potem opowiedz to samo **własnymi słowami**. Nie ucz się na pamięć: zapamiętaj kolejność części i jedno zdanie z każdej.

Wstęp

76 słów

Zagadnienie, które omówię, brzmi: co utrudnia porozumienie między przedstawicielami różnych grup społecznych. Odwołam się do „Wesela” Stanisława Wyspiańskiego. Uważam, że porozumienie inteligencji z chłopami utrudniają wzajemne stereotypy, różnica języka i doświadczeń oraz pamięć dawnych krzywd. Inteligencja zachwyca się wsią jak dekoracją, chłopci czują się traktowani z góry, a obie strony mówią o Polsce, ale się nie słyszą. Samo wesele poety z chłopką wydaje się symbolem jedności narodu, ale Wyspiański pokazuje, że to jedność tylko na pokaz.

Argument 1

87 słów

Najlepiej widać to w akcie pierwszym. Już pierwsza scena jest symboliczna: Czepiec pyta Dziennikarza, co słyhać w polityce i czy Chińczyki trzymają się mocno. Dziennikarz zbywa go i mówi, że niech na całym świecie będzie wojna, byle polska wieś była spokojna. Inteligent nie chce rozmawiać z chłopem o sprawach ważnych, woli widzieć go jako część sielskiego krajobrazu. Podobnie Pan Młody zachwyca się wiejską prostotą i strojami, a Gospodarz mówi, że chłop ma coś z Piastów i jest potęgą. To komplementy, ale wypowiedane z góry, bez rzeczywistego zrozumienia.

Argument 2

91 słów

Drugą przeszkodą jest pamięć krzywd. W akcie drugim do Dziada przychodzi Upiór: Jakub Szela, przywódca rabacji galicyjskiej z 1846 roku, ze śladami krwi. Przypomina, że chłopci mordowali wtedy szlachtę i że między dworem a wsią wciąż stoi krew i nieufność. Czepiec z kolei mówi Dziennikarzowi, że panowie boją się ruchu na wsi i śmieją się z chłopów w duchu, a sami mogliby wiele, tylko nie chcą. Obie grupy patrzą na siebie przez pryzmat dawnych urazów i stereotypów: pan widzi w chłopie dzikość albo sielankę, chłop w panu słabość i wyższość.

Kontekst

64 słów

Kontekstem jest dla mnie rabacja galicyjska z 1846 roku. Szlachta przygotowywała wtedy powstanie przeciw Austrii, a austriackie władze wykorzystały niechęć chłopów do pańszczyzny. Chłopi pod wodzą Jakuba Szeli napadali na dwory i mordowali ich mieszkańców. Ta tragedia na dziesięciolecia podzieliła polskie społeczeństwo w Galicji. Wyspiański wprowadza Szelę na scenę po to, by pokazać, że bez rozliczenia się z tą przeszłością prawdziwe porozumienie jest niemożliwe.

Zakończenie

60 słów

Podsumowując: w „Weselu” porozumienie utrudniają stereotypy, wyższość inteligencji, nieufność chłopów i niezabliźnione rany historii. Wyspiański obciąża jednak przede wszystkim inteligencję, bo to ona ma prowadzić, a tylko się bawi i podziwia wieś z zewnątrz. Moim zdaniem ten problem jest ponadczasowy: ludzie z różnych środowisk mogą bawić się razem, a mimo to wcale się nie rozumieć, jeśli nie rozmawiają na równi.

MOJA WERSJA: HASŁA, WŁASNY PRZYKŁAD, INNY KONTEKST